

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра економічної теорії

Методичні вказівки

до практичних робіт з дисципліни
«Розміщення продуктивних сил»
для студентів денної форми навчання
напряму підготовки 6.040201 Математика*
спеціалізація «Економіка»

Рівне – 2018

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра економічної теорії

Методичні вказівки

до практичних робіт з дисципліни
«Розміщення продуктивних сил»
для студентів денної форми навчання
напряму підготовки 6.040201 Математика*
спеціалізація «Економіка»

УДК330.111.4
С 88

Ухвалено кафедрою економічної теорії РДГУ (протокол № 2 від 8 лютого 2018р.)

Методичні вказівки до практичних робіт з дисципліни «Розміщення продуктивних сил» для студентів денної форми навчання напряму підготовки 6.040201 Математика* спеціалізація «Економіка» / Ступницька Н.І. – Рівне: РДГУ, 33с.

Упорядник Ступницька Н.І., викладач кафедри економічної теорії.

Рецензенти:

Мальчик М.В. д.е.н., професор кафедри маркетингу, завідувач кафедри маркетингу, д.е.н НУВГП

Панюк Т.П. к.е.н., доцент кафедри економічної теорії Рівненського державного гуманітарного університету

Відповідальний за випуск: Заглинська Л.В., к.е.н. доцент, завідувач кафедри економічної теорії Рівненського державного гуманітарного університету

ЗМІСТ

Вступ.....	6
Опис навчальної дисципліни.....	7
Змістовний модуль 1.....	13
Змістовний модуль 2.....	15
Практична частина курсу	
Аналітико – графічні завдання.....	18
Тести.....	18
Питання підсумкового контролю знань студентів.....	29
Рекомендована література.....	31

ВСТУП

Розміщення продуктивних сил є галуззю наукових знань про економіку регіонів, закономірності і особливості розвитку господарства в умовах конкретної території. Вона створює теорію і методичні основи комплексного аналізу соціально-економічного розвитку регіону для обґрунтування вирішення завдань регіональної економічної політики в Україні. У сучасних умовах особливого значення набуває використання регіональних ресурсів і резервів соціально-економічного розвитку регіонів, що зумовлює необхідність диференційованого підходу до визначення і вирішення завдань їх розвитку на підставі всебічного врахування особливостей природноресурсних, демографічних, екологічних, інвестиційних та інших умов.

Об'єктом вивчення розміщення продуктивних сил є національний господарський комплекс, як закономірна сукупність регіональних господарських систем в умовах повноцінного входження до світового економічного простору.

Предметом розміщення продуктивних сил виступають закономірності і тенденції просторово-територіальної організації національного господарства на підставі аналізу сукупного впливу економічних, соціальних, демографічних, екологічних факторів в умовах поглиблення міжнародного територіального (географічного) поділу праці. Таке визначення предмета конкретизується складовими: – закономірності регіонального соціально-економічного розвитку та розміщення продуктивних сил;

- методологія дослідження територіальної організації життєдіяльності та територіальних пропорцій;
- обґрунтування галузево-територіальної структури господарства;
- вироблення та впровадження ефективних механізмів регіональної політики держави;
- обґрунтування моделей сталого розвитку регіонів;
- обґрунтування принципів управління еколого-економічним розвитком регіонів.

Метою дисципліни є засвоєння студентами знань з основ територіальної організації продуктивних сил України, регіонального соціально-економічного розвитку та формування екологічних знань, мислення та свідомості математиків та економістів.

Завдання навчальної дисципліни:

- вивчення закономірностей розвитку і розміщення продуктивних сил;
- засвоєння теорії регіональної економіки і регіонального розвитку, наукових засад регіональної економічної політики;
- обґрунтування практичного значення регіонального підходу до управління соціально економічним розвитком територій;
- поглиблення знань про об'єктивну необхідність раціонального і ефективного використання природних, науково-виробничих та людських ресурсів регіонів країни та охорони навколишнього середовища;
- оволодіння знаннями про територіальну і галузеву структуру господарського комплексу України і її регіонів, про роль і значення науково-технічного прогресу в

розвитку і розміщенні виробництва, про роль зовнішньоекономічних зв'язків в економічному розвитку України та її регіонів;

– пізнання закономірностей взаємодії людського суспільства та геосфери, специфіки антропогенного впливу на довкілля; засвоєння принципів раціонального природокористування;

– розуміння стратегії сучасного екологічного розвитку; засвоєння понять про екологічний моніторинг, екологічні норми та стандарти; – вивчення специфіки господарського механізму управління процесом природокористування.

Методичні вказівки з дисципліни “Розміщення продуктивних сил” складено для студентів денної форми навчання із напрямку підготовки 6.040201 Математика*. Пізнавальний процес вивчення розміщення продуктивних сил спрямовано на отримання ґрунтовних знань молодим спеціалістом про дієздатність економічної системи, на засвоєння первинних навичок раціональної економічної поведінки та формування економічного мислення на підставі глибокого розуміння природних процесів, явищ і зв'язків у економічній системі суспільства, а також чинників, що їх визначають, засобів і методів розв'язання поточних і стратегічних економічних проблем українського суспільства в цілому.

Крім того, дані методичні рекомендації зорієнтовані на дотримання європейських стандартів якості освіти та відповідності вимогам європейській кредитно-трансферній системі навчання і забезпечать стимулювання мобільності студентів у здобуванні сучасних науково-професійних знань.

Опис предмету навчальної дисципліни та структура

Практичні заняття мають на меті закріпити теоретичний матеріал, а також формувати практичні навички та вміння визначати показники обсягу національного виробництва, проводити розрахунки стосовно параметрів ринкових ситуацій.

Загальний опис дисципліни поданий в табл. 1.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів - -1,5	Галузь знань <u>0402 Фізико-математичні науки</u>	вибіркова
	Напрямок підготовки <u>6.040201 Математика*</u>	
Модулів — 2		Рік підготовки:
Змістових модулів — 2		4-й
Загальна кількість годин —72		8-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних —2год. самостійної роботи студента —3год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	16год.
		Практичні, семінарські
		14год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		42год.
Вид контролю: залік		

Практичні заняття - форма навчального заняття, що передбачає організацію викладачем дискусії навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів у формі рефератів, доповідей.

На практичних заняттях студенти повинні навчитися вільно виступати, послідовно, ясно висловлювати свої думки, давати чіткі визначення, слідкувати за своєю логікою. Для цього в планах практичних занять запропоновані студентам теми та обов'язкові по темах питання до розгляду.

У процесі підготовки до практичних занять студент повинен скласти тези виступу або повний текст повідомлення, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу і допомагає вільно розкривати проблему.

Таблиця 2

Теми практичних занять

№ з/п	Теми практичних занять	Зміст практичних занять	Форма контролю	Години денна
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Основи дисципліни РПС				
1.	Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни «РПС»	Сформулювати бачення сучасної науки. Засвоєння теорії розміщення продуктивних сил і регіонального розвитку.	Письмове та усне опитування	2
2.	Тема 2. Розвиток озміщення продуктивних сил як науки	З'ясування суті розвитку розміщення продуктивних сил як науки. На основі карт атласу визначити та дати письмову характеристику територіальній соціально-економічній системі (ТСЕС).	Письмове та усне опитування	2
3.	Тема 3. Економічне районування та територіальна організація господарства	Розуміти сутність категорії «економічний» (суспільно-географічний) район. Характеризувати структуру економічного району та її елементи. Знати види економічного районування.	Письмове та усне опитування	2
Усього годин за змістовим модулем 1				6
Змістовий модуль 2. Стан та перспективи розвитку продуктивних сил України				
4.	Тема 4. Соціально-економічний потенціал України	З'ясування сутності та складових соціально-трудового потенціалу, демографічного розвитку регіонів. Уміти підготувати статистичну інформацію про народжуваність, смертність та природний приріст населення України	Письмове та усне опитування	2
5.	Тема 5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	З'ясування сутності та зміст економіки перехідного періоду. Знати цілі та задачі регіональної економічної політики. Розуміти принципи і чинники управління регіональним розвитком.	Письмове та усне опитування	2
6.	Тема 6. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	Уміти пояснити сутність та структура господарського комплексу, сучасну галузеву структуру господарства та тенденції її розвитку. Знати динаміку структури та проблеми розвитку господарства країни.	Письмове та усне опитування	4
Усього годин за змістовим модулем 2				8
Разом:				14

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни «Розміщення продуктивних сил»:

- на практичних заняттях *оцінюється участь* в обговоренні ситуацій.
- на кожному практичному занятті *проводиться письмове опитування* по темі у вигляді 10 тестів закритої форми з однією правильною відповіддю з 4-х можливих.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного контролю з навчальної дисципліни «Розміщення продуктивних сил» є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі.

Критерії оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати самостійної роботи студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа:

0 % – завдання не виконано;

40 % – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60 % – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80 % – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100 % – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Шкала оцінювання студентів денної форми навчання

Модуль 1. Поточний контроль і самостійна робота							Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	
*П	6	6	6	4	4	4	30
**К	6	6	6	4	4	4	30
	36			24			
Модуль 2. Індивідуальне навчально-дослідне завдання							40
Разом							100

*П – бали за відповіді на теоретичні питання та виконання завдань на практичних заняттях;

**К – бали за виконання поточних (2 бали) та модульних (4 балів) контрольних робіт.

У заліковій відомості результати навчання проставляються за двома шкалами (табл. 4). Позитивні оцінки виставляються тільки тим студентам, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни і набрали за результатами поточного контролю не менше 60 балів.

Шкала оцінювання (100-бальна та національна)

90-100	зараховано
82-89	
74-81	
64-73	
60-63	
35-59	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 5

Картка оцінювання видів навчальної діяльності студентів денної форми навчання

Обов'язкові види робіт		Вибіркові види робіт*		Стимулюючі види робіт*	
назва	бали	назва	бали	назва	бали
1. Робота на практичних заняттях та виконання самостійних робіт	84	1.Розв'язання додаткових задач	до 1 балів за одиницю	1. Участь у студентських наукових конференціях з питань дисципліни	до 5 балів за доповідь
2. ІНДЗ	16	2.Комп'ютерна презентація ІНДЗ	до 5 балів	4. Публікація тез доповіді на студентській науковій конференції	5 балів
				5. Публікація наукової статті у співавторстві з викладачем	до 10 балів за одиницю
Разом	100				

Змістовий модуль 1.
Основи дисципліни РПС

Практичне заняття 1.

Тема: Предмет, метод і завдання дисципліни «Розміщення продуктивних сил»

План практичного заняття.

1. Сутність, предмет, об'єкт, мета та завдання науки «Розміщення продуктивних сил»
2. Методологічні основи науки «РПС»
3. Актуальні проблеми регіональної економіки

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Рекомендована література: [4, 5, 9, 11, 12, 14, 32].

Фіксовані виступи:

1. Регіональна економіка, як складова економічної науки.
2. Наукові основи розвитку і розміщення продуктивних сил України.

Питання для обговорення та самоконтролю:

1. У чому полягає сутність поняття «продуктивні сили»?
2. Яка відмінність між поняттями «розміщення продуктивних сил» і «розміщення виробництва»?
3. Чи є відмінність між поняттями «регіональна економіка» та «економіка регіонів»?
4. Розкрийте сутність територіальної соціально-економічної системи (ТСЕС).
5. Які Ви знаєте різновиди ТСЕС?
6. Що є головною і рушійною силою продуктивних сил ?

Практичне заняття 2

Тема: Розвиток регіональної економіки як науки

План практичного заняття.

1. Закономірності розміщення продуктивних сил.
2. Фактори та специфіка їх впливу на РПС.
3. Принципи раціонального розміщення галузей господарства.
4. Техніко-економічні особливості галузей господарства та їх залежність від дій факторів.
5. Методи дослідження «територіальної організації виробництва».

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Рекомендована література: : [4, 5, 9, 11, 12, 14, 31]

Фіксовані виступи:

1. Проблеми розвитку продуктивних сил України в процесі формування ринкової економіки.
2. Економічна концепція розвитку національної економіки і принципи розвитку продуктивних сил України.

Питання для обговорення та самоконтролю:

1. У чому полягає сутність поняття «продуктивні сили»?
2. Перелічіть найважливіші закономірності територіального поділу праці при розміщенні виробництва та розкрийте їх дію.
3. Як принципи РПС реалізуються на практиці?
4. Яка роль природних ресурсів у розміщенні виробництва?
5. Як інфраструктура впливає на розміщення виробництва?
6. Які виробництва і чому тяжіють до джерел сировини?
7. Які виробництва і чому тяжіють до населених пунктів з кваліфікованою робочою силою?
8. Назвіть специфічні соціально-економічні властивості й ознаки інженерно-технічної інфраструктури.

Практичне заняття 3

Тема: Економічне районування та територіальна організація господарства

План практичного заняття

1. Сутність категорії «економічний» (суспільно-географічний) район.
2. Структура економічного району та її елементи.
3. Види економічного районування.
4. Сучасна мережа економічних районів України і проблеми її удосконалення.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Рекомендована література: [4, 6, 11, 20, 21, 32].

Фіксовані виступи:

1. Економічне районування та територіальна організація господарства.
2. Сучасні процеси регіоналізації й глобалізації та їх вплив на економіку України.

Питання для обговорення та самоконтролю:

1. Що таке «економічне районування»? Які види економічного районування відомі?
2. Мета соціально-економічного районування.
3. Сучасні схеми районування території України.
4. В чому полягають основні розбіжності в підходах різних авторів щодо районування території України?
5. Екологічні аспекти економічного районування. 6. Просторове «наповнення» економічного району.
7. Фактори районоутворення.
8. Вплив суспільно-економічних відносин на формування економічних районів.
9. Які особливості галузевої структури народного господарства України? Чому гостро стоїть проблема структурної перебудови економіки ?
10. Яка існує систематизація функціонального поділу галузей і виробництв у сфері матеріального виробництва?
11. Об'єктивність та суб'єктивність економічного районування.
12. Економічне районування як засіб практичного управління територією держави.
13. Чому АР Крим не розглядається як окремий район, а включається до Причорноморського району?

Змістовий модуль 2. Стан та перспективи розвитку продуктивних сил України

Практичне заняття 4

Тема: Соціально-економічний потенціал України

План практичного заняття

1. Природно-ресурсний потенціал.
2. Сутність та складові соціально-трудоного потенціалу.
3. Демографічний розвиток регіонів.
4. Регіональні особливості формування трудоного потенціалу.
5. Зайнятість і формування ринку праці в Україні.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Рекомендована ітература: [5, 11, 12, 20, 23, 25, 31.].

Фіксовані виступи:

1. Природний та трудовресурсний потенціал України.
2. Демографічна ситуація на Україні.
3. Регіональні проблеми зайнятості.
4. Шляхи та засоби ресурсозабезпечення, як головного напрямку використання ПРП.

Питання для обговорення та самоконтролю:

1. За якими ознаками розрізняють види природних ресурсів?
2. Що значить комплексне використання ресурсів?
3. Які тенденції спостерігаються в динаміці чисельності населення України?
4. Як визначається природний приріст (скорочення) населення?
5. Що таке соціальна структура населення?
6. Що таке статеві-вікова структура населення?
7. Яка відмінність між трудовими ресурсами і працересурсним потенціалом?
8. В чому полягає справжній зміст демографічної кризи?
9. Що таке фемінізація?
10. Охарактеризуйте демографічну політику окремих країн, в тому числі України.

Практичне заняття 5

Тема: Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики

План практичного заняття.

1. Сутність та зміст економіки перехідного періоду.
2. Цілі та задачі регіональної економічної політики.
3. Принципи і чинники управління регіональним розвитком.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Рекомендована література: : [1, 2, 5, 7, 15, 28, 29].

Фіксовані виступи:

1. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики
2. Основні тенденції розвитку продуктивних сил в сучасній світовій економіці.

Питання для обговорення та самоконтролю:

2. Концепція регіональної політики.
3. Регіональна економіка: сутність та зміст.
4. Теоретичні основи регіонального розвитку.
5. Регіональні аспекти державної науково-технічної економіки.
6. Які причини регіональних нерівностей?
7. Які основні напрямки регіоналізації управління економікою?
8. У чому відмінність і спільність державної регіональної політики й політики регіонів?
9. Назвіть основні складові регіональної економічної політики.
10. Яка мета регіональної соціальної політики?
11. У чому мета екологічної політики ?
12. Які основні принципи регіональної політики в СС?
13. Дайте характеристику основним цілям у регіональній політиці СС.
14. У чому сутність активного і пасивного напрямків регулювання регіонального

розвитку?

15. Які методи державного регулювання економіки найбільш адекватні сучасному етапу ринкових перетворень в Україні?

16. У чому сутність найперспективніших напрямків регулювання регіонального розвитку в Україні?

Практичне заняття 6

Тема: Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах

План практичного заняття

1. Сутність та структура господарського комплексу.
2. Сучасна галузева структура господарства та тенденції її розвитку.
3. Промисловість, як базова галузь господарства країни та її регіонів.
4. Динаміка структури та проблеми розвитку господарства країни та її регіонів.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Рекомендована література: [5, 11, 12, 20, 23, 25, 31, 32].

Фіксовані виступи:

1. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах.
2. Фінансове забезпечення розвитку регіонів України.
3. Загальна характеристика промисловості України.
4. Загальні напрями вдосконалення розвитку окремих галузей промисловості.

Питання для обговорення та самоконтролю:

1. Значення і структура Агропромислового комплексу.
2. Дати оцінку агрокліматичним умовам України.
3. Спеціалізація АПК за сільськогосподарськими зонами України.
4. Умови і фактори розвитку і територіальної організації харчової промисловості.
5. Проблеми і перспективи розвитку АПК в Україні.
6. Сучасний стан НТП України Нові форми організації агропромислового виробництва.
7. Основні шляхи підвищення ефективності всіх структурних підрозділів АПК.
8. Основні перспективи розвитку та розміщення галузей АПК.

Практична частина курсу

Аналітико – графічні завдання

Завдання 1. Графічно зобразити схему об'єкта курсу «Регіональна економіка» – територіальну соціально-економічну систему.

Завдання 2. На основі карт атласу визначити та дати письмову характеристику територіальній соціально-економічній системі (ТСЕС).

Завдання 3. Схематично зобразити та письмово пояснити місце «Розміщення продуктивних сил» в структурі економічних навчальних дисциплін.

Завдання 4. На підставі аналізу техніко-економічних особливостей визначити ступінь впливу різних факторів на розміщення галузей промисловості.

Завдання 5. Згрупувати галузі господарства за техніко-економічними показниками.

Завдання 6. На контурній карті зобразити сучасну мережу економічних районів макрорівня. Методичні рекомендації.

Завдання 7. Визначити функціонально-територіальну структуру одного з макрорегіонів.

Завдання 8. Підготувати статистичну інформацію про народжуваність, смертність та природний приріст населення України в розрізі адміністративних областей і АР Крим. Скласти таблицю.

Завдання 10. Побудувати схему «Галузева структура господарства».

Тести

Тема 1 «Предмет, метод і завдання дисципліни «Розміщення продуктивних сил»»

1. Предмет РПС – це:

- а) закони і закономірності виникнення, розвитку поселень і виробництва та їх пропорції по території;
- б) територія, на якій розміщені населені пункти, виробничі об'єкти;
- в) виявлення дії економічних законів і закономірностей формування, принципів і методів функціонування регіональної економіки;
- г) всі відповіді вірні.

2. Об'єкт РПС – це:

- а) закони і закономірності виникнення, розвитку поселень і виробництва та їх пропорції по території;
- б) територія, на якій розміщені населені пункти, виробничі об'єкти;
- в) виявлення дії економічних законів і закономірностей формування, принципів і методів функціонування регіональної економіки;
- г) всі відповіді вірні.

3. Завдання регіональної економіки – це:
- а) закони і закономірності виникнення, розвитку поселень і виробництва та їх пропорції по території;
  - б) територія, на якій розміщені населені пункти, виробничі об'єкти;
  - в) виявлення дії економічних законів і закономірностей формування, принципів і методів функціонування регіональної економіки;
  - г) всі відповіді вірні.
4. Складовими об'єктами РПС є:
- а) виробництво;
  - б) розселення;
  - в) територія;
  - г) інфраструктура; д) вірні відповіді а) і в); е) всі відповіді вірні.
5. В основі територіального поділу праці лежать:
- а) природні умови й ресурси;
  - б) різноманітність територій;
  - в) відмінності між народами, що там мешкають, та історично сформованими навичками праці;
  - г) всі відповіді вірні.
6. Розміщення продуктивних сил – це:
- а) прогресивна і перспективна форма регіональної організації матеріального виробництва;
  - б) галузь наукових знань, яка вивчає розвиток і розміщення продуктивних сил, соціально-економічних процесів на території країни та її регіонів із урахуванням природно-економічних проблем;
  - в) раціональний територіальний поділ праці між регіонами й економічна кооперація, а також усунення різниці між рівнем життя окремо взятих регіонів.
  - г) всі відповіді вірні.
7. Продуктивні сили – це:
- а) перехід від мікроекономічної оцінки розміщення підприємств до макроекономічної;
  - б) трудові ресурси і засоби виробництва;
  - в) засоби праці і предмети праці.
  - г) вірні відповіді а) і б).
8. Загальнонауковими методами дослідження РПС є:
- а) галузевий, статистичний, балансовий;
  - б) літературний, архівний, експедиційний;
  - в) локальний, регіональний, картографічний.

9. Географічний детермінізм – це:
- а) наукове вчення, що пояснює міжнародний поділ праці;
  - б) форма натуралістичних учень, де провідна роль належить географічному положенню та природним ресурсам;
  - в) транспортний фактор який впливає на розміщення промислових підприємств.
10. На якій стадії соціально-економічного розвитку перебуває економіка України:
- а) доіндустріальний;
  - б) індустріальний;
  - в) постіндустріальний.

Тема 2 «Розвиток розміщення продуктивних сил як науки»

1. Принцип комплексного розміщення виробництва практично реалізується:
- а) у комплексному використанні природних ресурсів, включно з відходами, наприклад, гірництва чи лісопиляння, видобуванням усіх корисних компонентів;
  - б) у раціональному використанні трудових ресурсів шляхом створення у регіоні такої структури господарства, за якої надається праця усім розмаїтим контингентам робочої сили;
  - в) у створенні єдиної інфраструктури;
  - г) всі відповіді вірні.
2. Принцип збалансованості і пропорційності розміщення виробництва означає:
- а) таке розміщення виробництва, за якого витримувалася б рівновага між виробничими потужностями, обсягом виробництва – з одного боку, та наявністю сировинних, енергетичних, водних, земельних, трудових, фінансових ресурсів регіону – з іншого;
  - б) визначення найвигіднішої спеціалізації району з урахуванням територіального поділу праці;
  - в) спосіб розміщення виробництва повинен стимулювати ефективний розвиток національних форм його організації;
  - г) органічно поєднуються стратегічні інтереси країни й інтереси регіонів, підприємців, населення.
3. Принцип комплексності розміщення виробництва означає:
- а) таке розміщення виробництва, за якого витримувалася б рівновага між виробничими потужностями, обсягом виробництва – з одного боку, та наявністю сировинних, енергетичних, водних, земельних, трудових, фінансових ресурсів регіону – з іншого;
  - б) визначення найвигіднішої спеціалізації району з урахуванням

територіального поділу праці;

в) спосіб розміщення виробництва повинен стимулювати ефективний розвиток національних форм його організації;

г) органічно поєднуються стратегічні інтереси країни й інтереси регіонів, підприємців, населення.

4. Соціально-економічні фактори розвитку й розміщення продуктивних сил у регіоні враховують:

а) чисельність трудових ресурсів, їхній територіально-галузевий розподіл і якісні характеристики;

б) розташування регіону;

в) наявність розвиненої транспортної мережі міжнародного значення;

г) стан навколишнього природного середовища й природоохоронну діяльність; д) санітарно-гігієнічні умови праці.

5. Геополітичні фактори розвитку й розміщення продуктивних сил у регіоні враховують:

а) чисельність трудових ресурсів, їхній територіально-галузевий розподіл і якісні характеристики;

б) розташування регіону;

в) наявність розвиненої транспортної мережі міжнародного значення;

г) стан навколишнього природного середовища й природоохоронну діяльність;

6. Фактори розміщення – це:

а) суспільність просторових нерівнозначених умов і ресурсів, їх властивостей, правильне використання яких забезпечує високі результати за умов розміщення підприємств матеріального виробництва та розвитку господарства регіонів;

б) усі види діяльності людини, які забезпечують її побутові та духовні потреби;

в) склад, співвідношення та зв'язок різних галузей виробництва, що об'єднані однією функцією.

7. Зазначте основні групи факторів РПС:

а) сировинні, споживчі, геополітичні;

б) соціально-демографічні, природно-екологічні, техніко-економічні;

в) транспортні, наукові.

8. Енергетичні чинники розміщення продуктивних сил враховуються переважно при розміщенні підприємств:

а) хімічної промисловості;

б) кольорової металургії;

в) целюлозно-паперової, текстильної промисловості;

г) машинобудування;

9. Трудовий чинник розміщення продуктивних сил враховується переважно при

розміщенні підприємств:

- а) хімічної промисловості;
- б) кольорової металургії;
- в) целюлозно-паперової, текстильної промисловості;
- г) машинобудування;
- д) будівельної промисловості.

10. Транспортний чинник розміщення продуктивних сил враховується переважно при розміщенні підприємств:

- а) хімічної промисловості;
- б) кольорової металургії;
- в) целюлозно-паперової, текстильної промисловості;
- г) машинобудування.

Тема 3 «Економічне районування та територіальна організація господарства

»

1. До показників загальнооекономічної характеристики регіону належать такі:

- а) чисельність населення;
- б) рівень доходу населення;
- в) кількість і структура підприємств базових і соціальних виробництв;
- г) вартість залученої праці;
- д) валова додана вартість регіону;
- є) всі відповіді вірні.

2. До показників рівня життя населення регіону належать такі:

- а) чисельність населення;
- б) рівень доходу населення;
- в) кількість і структура підприємств базових і соціальних виробництв;
- г) вартість залученої праці;
- д) валова додана вартість регіону;
- є) всі відповіді вірні.

3. Галузь визначає виробничий профіль району якщо:

- а) індекс локалізації галузі більше одинці;
- б) індекс локалізації галузі менше одинці;
- в) індекс локалізації галузі дорівнює одинці;
- г) не можна зробити висновок.

4. Районуванню притаманні такі ознаки, як:

- а) диференціювання елементів територіальної господарської структури;
- б) агломерування;
- в) деполяризація;
- г) всі відповіді вірні.

5. Територія, що відрізняється від інших територій за сукупністю складових частин,

які характеризуються єдністю, взаємозв'язком та цілісністю, котра є об'єктивною умовою, закономірністю раціонального розвитку даної території, – це:

- а) територіально-виробничий комплекс;
  - б) промисловий центр;
  - в) район;
  - г) технополіс;
  - д) виробничий комплекс.
6. Які економічні райони є найбільш розвинені у машинобудуванні?
- а) Подільський, Карпатський;
  - б) Донецький, Придніпровський;
  - в) Поліський.
7. До змінних чинників районоутворення належать:
- а) рельєф, система підземних вод;
  - б) транспортна інфраструктура;
  - в) кількість промислових об'єктів;
  - г) всі відповіді вірні.
8. До постійних чинників районоутворення належать:
- а) рельєф, система підземних вод;
  - б) транспортна інфраструктура;
  - в) кількість промислових об'єктів;
  - г) всі відповіді вірні.
9. Серед кількісних параметрів елементів територіальної структури економіки виділяють:
- а) населення і розселення;
  - б) структуру населення за віком;
  - в) рівень народжуваності;
  - г) природні умови і ресурси;
  - д) інтенсивність показників природного руху груп населення зайнятості;
  - є) віддаленість населених пунктів.
10. Районуванню притаманні такі ознаки, як:
- а) диференціювання елементів територіальної господарської структури;
  - б) агломерування;
  - в) деполяризація;
  - г) всі відповіді вірні.

Тема 4 Соціально-економічний потенціал України

1. Найвища лісистість спостерігається в:
- а) Миколаївській, Вінницькій областях;
  - б) Закарпатській, Івано-Франківській;
  - в) Запорізькій, Дніпропетровській.
2. Які області мають найвищий приріст населення:
- а) Львівська, Волинська;

- б) Донецька, Луганська;
  - в) Вінницька, Кіровоградська.
3. Де зосереджені основні запаси торфу?
- а) Донецька область;
  - б) Кіровоградська, Миколаївська;
  - в) Житомирська, Волинська, Рівненська.
4. Основні металургійні басейни України:
- а) Кіровоградський, Черкаський;
  - б) Кривбаський, Кременчуцький, Керченський;
  - в) Львівський, Тернопільський.
4. Частина населення, здатного до участі у трудовому процесі, яке володіє високим рівнем знань і професійної кваліфікації, здатна створювати нові системи знань, техніки, технології, форм організації праці та виробництва, – це:
- а) працездатне населення;
  - б) трудовий капітал;
  - в) економічна категорія населення
  - г) соціальна категорія населення.
5. Де знаходяться родовища золота:
- а) у Донецькій, Закарпатській областях;
  - б) у Миколаївській, Кіровоградській;
  - в) у Херсонській, Запорізькій.
6. Вугільні басейни знаходяться у таких областях:
- а) Донецькій;
  - б) Луганській;
  - в) Закарпатській;
  - г) Одеській;
  - д) Харківській;
  - є) всі відповіді правильні.
7. Нафтогазоносні області:
- а) Донецька;
  - б) Луганська;
  - в) Закарпатська;
  - г) Одеська;
  - д) Харківська;
  - є) всі відповіді правильні.
8. Надлишок трудових ресурсів спостерігається в:
- а) північних областях;
  - б) західних областях;

- в) південних областях;
  - г) східних областях.
9. Видобуток газу в Україні складає близько:
- а) 4 млрд. м³;
  - б) 18 млрд. м³;
  - в) 100 млрд. м³ .
10. Калушське і Стебниківське родовища калійних солей знаходяться в:
- а) Харківській і Полтавській областях;
  - б) Львівській і Івано-Франківській областях;
  - г) Миколаївській і Херсонській областях.

Тема 5 «Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики»

1. Регіональна економічна політика повинна забезпечувати:
- а) ефективне використання внутрішнього потенціалу територій;
  - б) єдність державних, регіональних та місцевих інтересів;
  - в) перспективний розвиток економіки;
  - г) економічну самостійність регіонів.
2. Регіональна економічна політика ґрунтується на таких основних принципах:
- а) конституційність та законність;
  - б) забезпечення унітарності держави та цілісності її території;
  - в) створення рівних умов функціонування регіональних господарських комплексів;
  - г) державна підтримка.
3. У чому полягає сутність принципу адиціоналізму, який розроблений Європейським фондом регіонального розвитку?
- а) у тому, що вищі суспільні одиниці повинні розв'язувати лише ті проблеми, які не можуть бути вирішені нижчими структурами;
  - б) в активному співробітництві між суб'єктами регіональної політики з метою досягнення поставленої мети;
  - в) у забезпеченні розвитку місцевих ініціатив та в пошуку додаткових джерел фінансування програм регіонального розвитку;
  - г) у зниженні навантаження на національні бюджети і залученні для здійснення регіональних проектів місцевих ресурсів.
4. Які основні об'єкти регіональної економічної політики?
- а) питання, пов'язані з соціально-економічним розвитком територій;
  - б) територіальні утворення, у межах яких здійснюється державне управління та місцеве самоврядування;

- в) підприємства, установи та організації;
- г) регіони країни.

5. Що являють собою імпоротно-орієнтовані території?

- а) території, продукція яких не тільки забезпечує у повному обсязі потреби власних територій, а й вивозиться за межі країни;
- б) території, важливі в плані залучення іноземного капіталу;
- в) території, які ввозять значні обсяги продукції з інших територій чи виготовляють продукцію на базі довізної сировини;
- г) території з розвинутими міжрегіональними та міждержавними економічними зв'язками.

6. У чому полягає сутність природно-географічних характеристик територій?

- а) у тому, що змінити їх ознаки практично неможливо;
- б) у тому, що вони враховуються лише в нормативно-правових актах, що визначають особливості функціонування їх господарства;
- в) у наявності унікальних природних ресурсів;
- г) їм властиві такі ознаки: прикордонні, віддалені від основної території держави, приморські території.

7. Вкажіть основні завдання регіональної політики у сфері соціального розвитку:

- а) забезпечення населення робочими місцями;
- б) підвищення соціальних виплат;
- в) залучення працездатного населення до сфери продуктивної зайнятості;
- г) зниження рівня безробіття.

8. Вкажіть основні завдання регіональної політики у виробничій сфері:

- а) залучення стратегічних інвесторів;
- б) розвиток експортних та імпортозамінних виробництв;
- в) розвиток сільськогосподарського виробництва;
- г) ефективне використання наявного виробничого потенціалу.

9. З якою метою аналізують показники соціально-економічного розвитку території?

- а) з метою виявлення депресивних територій;
- б) для розробки стратегічних напрямів соціально-економічної політики;
- в) для покращення міжрегіональних та зовнішньоекономічних зв'язків;
- г) з метою виявлення невикористаних можливостей економічного зростання на основі змін у розміщенні продуктивних сил.

10. Значення розробок районного планування, які здійснюють у селах, містах, районах окремих міст полягає в:

- а) обґрунтуванні перспектив розвитку продуктивних сил регіонів з визначенням найбільш прийняттого варіанта;
- б) визначенні стратегічних напрямів регіонального розвитку на перспективу;

в) досягненні комплексного і раціонального розміщення об'єктів виробничого та невиробничого призначення з метою загального покращення умов життєдіяльності населення цієї території;

г) тому, що на їх основі розробляють генеральну схему розміщення продуктивних сил країни.

Тема 6 «Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах»

1. За сферою виробництва напрями діяльності та галузі виробництва поділяються на:
  - а) промисловість, сільське господарство;
  - б) житлово-комунальне господарство і побутове обслуговування населення;
  - в) торгівля, матеріально-технічне постачання;
  - г) органи управління і оборони;
  - д) всі відповіді вірні.
2. За сферою послуг напрями діяльності та галузі виробництва поділяються на:
  - а) промисловість, сільське господарство;
  - б) житлово-комунальне господарство і побутове обслуговування населення;
  - в) торгівля, матеріально-технічне постачання;
  - г) органи управління і оборони; д) всі відповіді вірні.
3. Точка, зв'язки якої з навколишньою територією функціональні, – це:
  - а) центр;
  - б) промисловий центр;
  - в) вузол;
  - г) промисловий вузол;
  - д) виробничий комплекс.
4. Сучасна економічна наука в Україні виділяє у соціальній сфері такі міжгалузеві комплекси:
  - а) соціальний;
  - б) паливно-енергетичний;
  - в) металургійний;
  - г) рослинницький;
  - д) виробництво будівельних матеріалів;
  - є) транспортний.
5. Локальне виробничо-територіальне сполучення, де підприємства поєднуються тісними виробничими й виробничо-технологічними зв'язками, спільністю транспортно-географічного розміщення, загальними системами інфраструктури, –

це:

- а) центр;
- б) промисловий центр;
- в) вузол;
- г) промисловий вузол;
- д) виробничий комплекс.

6. Сучасна економічна наука в Україні виділяє у сільському господарстві такі міжгалузеві комплекси:

- а) соціальний;
- б) паливно-енергетичний;
- в) металургійний;
- г) рослинницький;
- д) виробництво будівельних матеріалів.

7. Науково-технічний центр, що забезпечує створення та впровадження нових розробок, – це:

- а) територіально-виробничий комплекс;
- б) промисловий центр;
- в) район;
- г) технополіс;
- д) виробничий комплекс.

8. Визначте складові галузевої структури господарства країни:

- а) виробнича і соціальна сфера;
- б) промисловість, сільське господарство, транспорт;
- в) галузі виробництва і галузі споживання.

9. Взаємозумовлене поєднання підприємств на певній території, за якого ефект досягається завдяки вдалому добору підприємств згідно з природними та економічними умовами, – це:

- а) територіально-виробничий комплекс;
- б) промисловий центр;
- в) район;
- г) технополіс;
- д) виробничий комплекс.

10. Група промислових підприємств, взаємопов'язаних спільними допоміжними виробництвами, а у низці випадків – спільністю технологічного процесу, що мають єдину систему розселення і обслуговуються спільною інфраструктурою, – це:

- а) центр;
- б) промисловий центр;
- в) вузол;

- г) промисловий вузол;
- д) виробничий комплекс.

Ш. Питання підсумкового контролю знань студентів.

Змістовий модуль 1.

1. Охарактеризуйте понятійний апарат РПС.
2. Населення в Україні (статистичні дані).
3. Закономірності регіональної економіки.
4. Принципи регіональної економіки.
5. Основні фактори, які впливають на розміщення продуктивних сил
6. Поняття трудових ресурсів.
7. Поняття безробіття. Види безробіття.
8. Ринок праці. Міське і сільське населення.
9. ПРП та його структура.
10. Земельні ресурси.
11. Водні ресурси.
12. Функціонування та удосконалення народногосподарського комплексу України.
13. Загальна характеристика промисловості України.
14. Загальні напрями вдосконалення розвитку окремих галузей промисловості.

Змістовий модуль 2. Стан та перспективи розвитку продуктивних сил України

1. Функціонування та удосконалення народногосподарського комплексу України.
2. Співвідношення між виробництвом засобів виробництва і предметів споживання.
3. Проблеми галузевої структури народного господарства.
4. Загальна характеристика промисловості України.
5. Структурні зміни спрямовані на виробництво товарів народного споживання.
6. Промисловість України в європейському масштабі.
7. Загальні напрями вдосконалення розвитку окремих галузей промисловості.
8. Шляхи виходу України з енергетичної кризи.
9. Газова промисловість. Видобуток природного газу в Україні.
10. Визначальні принципи у розвитку й розміщенні електроенергетики в Україні.
11. Економічна оцінка сировинної бази. Енергомісткість основних підгалузей промисловості.
12. Міжнародний поділ праці.
13. Місце України у світовому територіальному поділі праці.
14. Об'єктивні передумови розширення зовнішньо-економічних зв'язків що впливають з необхідності поглиблення міжнародного поділу праці.

Рекомендована література

Базова :

1. Горбач Л. М. Державна політика щодо адаптації екологічного законодавства України до міжнародних вимог // Науковий вісник ВДУ. Економічні науки. – Луцьк: Вежа, 2003. – № 9. – С. 125-129.
2. Горбач Л. М. Екологічна політика: критерії і принципи формування // Науковий вісник ВДУ. Економічні науки. – Луцьк: Вежа, 2002. – № 2. – С. 159- 160.
3. Горбач Л. М. Теоретико-методологічні засади сталого розвитку // Науковий вісник ВДУ. Економічні науки – Луцьк: Вежа, 2001. – №4. – С.37-39.
4. Гранберг А. Г. Основы региональной экономики: Учебник для вузов. – 2-е изд. – М.: ГУ ВШЭ. – 2001. – 495 с.
5. Гумик. Р. Диференційний підхід до діагностики розвитку ресурсної компоненти економічного потенціалу міста / Р. Гумик // Економіст.- 2011. - №2. - С.24-27.
6. Данилишин Б. М., Клиновий Д. В., Пепа Т. В. Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка: Навчальний посібник. – Ніжин: ТОВ «Видавництво Аспект-Поліграф», 2007. – 688 с.
7. Данилишин Б. М., Чернюк Л. Г. та ін. Просторова організація продуктивних сил: мезо- та мікро регіональний рівень. – Вінниця: Книга-Вега, 2007. – 572 с.
8. Демидюк С. Проблемні питання еколого-економічного регулювання регіональних ринків лісопродукції / С.Демидюк // Економіст. - 2011 . - №2. - с 40 - 42 9.
- Дорогунцов С. І., Олійник Я. Б., Степаненко А. В. Теорії розміщення продуктивних сил і регіональної економіки: Навч. посібн. – К.: Стафед-2, 2001. – 144 с.
10. Дорогунцов С. І., Хвесик М. А., Головинський І. Л. Водні ресурси України (проблеми теорії та методології): Монографія. – К.: Вид.: поліграфічний центр «Київський університет», 2002. – 227 с.
11. Єпіфанов А. О., Сало І. В. Регіональна економіка: Навчальний посібник. – К.: Наукова думка, 2000. – 344 с.
12. Жук М. В., Круль В. П. Розміщення продуктивних сил і економіка регіонів: Підручник. – К.: Кондор, 2006. – 296 с.
13. Корецький Ю. М. Шляхи реформування регіональної стратегії регіонального розвитку // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки. Серія: Економічні науки. – Луцьк, 2001 – № 8.– С. 228-235.
14. Козик В.В. оцінювання розвитку регіонів як відкритої територіальної системи / В.В Козик, Ч.І Сидоров // Регіональна економіка. - 2010 . - №4. – с.41 - 45
15. Кузнецова О. В. Экономическое развитие регионов: теоретические и практические аспекты государственного регулирования. – М.: Здиториал УРСС, 2002. – 308 с.
16. Лукінов І. І. Регіоналізація України та економічна наука // 36 Регіональна економіка. – 1998. – № 2. – С. 20.
17. Майка О.В. Сталий соціально-економічний розвиток регіону: аналіз підходів та інструментів оцінки / О.В Майка, В.М. Осіпов // Регіональна економіка. – 2010. - №4 . – с. 25 - 32.
18. Марцин В.С. Заходи щодо покращення інвестиційної привабливості регіону в умовах виходу з кризи – В.С Марцин // Регіональна економіка – 2010. - №4. – с. 46 - 55.

19. Маслак О.О Оцінювання ефективності використання стратегічних карт машинобудівних підприємств / О.О Маслак, К.О Дорошкевич // Регіональна економіка . – 2010. - №4. – с. 63 - 69.
20. Продуктивні сили економічних районів України / Під ред. Б. М. Данилишина. – К.: Нічлава, 2000. – 517 с.
21. Региональная экономика: Учебник // Под ред. В. И. Видяпина, М. В. Степанова. – М.: Инфра-М, 2002. – 686 с.
22. Розміщення продуктивних сил: Підручник / В. В. Ковалевський, О. М. Михайлюк, В. Ф. Семенов та ін.; За ред. В. В. Ковалевського, О. М. Михайлюка, В. Ф. Семенова. – К.: Товариство «Знання», КОО, 1998. – 546 с.
23. Розміщення продуктивних сил // За заг. ред. Н. П. Ващенко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 260 с.
24. Розміщення продуктивних сил України: Підручник // За ред. Є. П. Качана. – К.: Вища школа, 1997. – 375 с.
25. Стеценко Т. О. Аналіз регіональної економіки: Навч. посібн. – К.: КНЕУ, 2002. – 116 с.
26. Стеченко Д. М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: Навч. посібник. – К.: Вікар, 2001. – 307 с.
27. Стеченко Д. М. Управління регіональним розвитком: Навч. посібн. – К.: Вища школа, 2000. – 223 с.
28. Суховірський Б. І. Регіональна стратегія економічного розвитку України (теоретичні та прикладні основи геоekonomіки): Монографія. – К.: 2000. – 154 с.
29. Хвесик М. А., Збагерська Н. В. Економічна оцінка природних ресурсів: основні методологічні підходи. – Рівне: Видавництво РДТУ, 2000. – 194 с.
30. Хвесик М. А., Горбач Л. М., Пастушенко П. П. Розміщення продуктивних та регіональна економіка : Навч. посібник. – К.: Конфор, 2005. – 344 с.
31. Чернюк Л. Г., Клиновий Д. В. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Навч. посібник для дистанційного навчання / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». – К.: Університет «Україна», 2014. – 245с.

Інформаційні ресурси

1. www.mon.gov.ua/ – Міністерство освіти і науки України
2. <http://portal.rada.gov.ua/> – Верховна Рада України
3. <http://www.korotun.com.ua> Сторінка Сергія Коротуна
4. <http://alpha.rada.kiev.ua> - веб-сервер Верховної Ради
5. <http://www.uazone.net/atlas/> - цифровий атлас України
6. <http://www.eurasia.org/eerc/kiev/> - консорціум економічних досліджень
7. <http://www.irr.org.ua/> - Інститут реформ, м. Київ
8. <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Державний комітет статистики України
9. <http://www.bank.gov.ua/> - Національний банк України
10. <http://www.worldbank.org.ua/> - Світовий банк в Україні

11. <http://www.icps.kiev.ua/> - Міжнародний центр перспективних досліджень в Україні

Бібліотеки: – РДГУ: абонемент №1 – м. Рівне, вул. Пластова, 31, тел.22-59-15,

абонемент №2 – м. Рівне, вул. Толстого, 3,

абонемент №3 – м. Рівне, вул. Пластова, 41;

обласна наукова – м. Рівне, майдан Короленка, 6, тел.22-10-63;

міська – м. Рівне, вул. Київська, 44, тел. 24-12-47.

міська – м. Рівне, вул. Київська, 44, тел. 23-35-38

Інтернет-центр міської бібліотеки – м.Рівне, вул.Соборна, 416, т.56058

**Методичні вказівки
до практичних робіт з дисципліни «Розміщення
продуктивних сил»**

для студентів денної форми навчання
напряму підготовки 6.040201 Математика*
спеціалізація «Економіка»

Факультет Математики та інформатики

Кредитно-трансферна система організації навчального процесу

Упорядник Ступницька Н.І., викладач кафедри економічної теорії.

Підписано до друку 8 лютого 2018 р.
Формат 60x84/16.Папір офсетний. Умовні друк.арк. 2,0
Наклад 10 примірників

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м.Рівне, вул.С.Бандери 12